

ಬಳಗಿಯುವಲ್ಲಿ ಕುಂಟೆಬಿಲ್ಲೆ ಆಡತೊಡಗಿತು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯೋಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದರೆ 'ಮೂವತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಲಿಯಿರಿ.', 'ರೈಟಿಂಗ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕೋರ್ಸ್‌ಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಿ.', 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ.', 'ತಪ್ಪದೆ ಡೆಕ್ಲನ್ ಹರಾಲ್ಡ್, ದಿ ಹಿಂದೂ ಮುಂತಾದ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಓದಿ..' ಏನಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಕಡೇ ಪಕ್ಷ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಿನಿಮಾಗಳನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ.' ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಕಾಳಜಿಭರಿತ ಪುಕ್ತಿಯೂ ಅಮೂಲ್ಯವೂ ಆದ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹರೆಯದ ಏರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪುಟಾಣಿ ಸ್ತ್ರೀನಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯದೇ ಆದ ಮೈಕಾವೇರಿಸುವ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಯೇ ಮನಸ್ಸು ದೇಹ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿತ್ತೇ ಏನೇ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆಂದು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಿನಿಮಾ ನೋಡಲು ಹುಮ್ಮಸ್ಸೇ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಸಲಿಗೆ ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವುದು ಎಂದರೇನು? ಭಾಷೆ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಹೇಗೆ ಇಳಿಯುತ್ತದೆ? ಭಾಷೆಯ ನಾಡಿ ಹಿಡಿಯಬೇಕಾದರೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಭಾಷೆಯ ದೇವಿಯನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕವಿರತ್ನ ಕಾಳಿದಾಸ ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ ಕುಮಾರ್‌ಗೆ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ ಯಾವ ಗುಣ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ದೇವಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ನಾಲಗೆ ಮೇಲೆ ಆ ಭಾಷೆ ಬರೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಅಸಲಿಗೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ, ಹಿಂದಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇವಿಯರು ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೂ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕಲಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲವೇ? ಆದರೂ ನಾವು ಮಾತನಾಡಲು ಏಕೆ ಒದ್ದಾಡುತ್ತೇವೆ? ಓದಲು, ಬರೆಯಲು, ವ್ಯಾಕರಣ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾಷೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆಯೇ? ಒಮ್ಮೆ ಮಾಸ್ತರರು ನಾನು ಬರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿದ್ದ ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಓದಿ ನಿನ್ನ ಭಾಷೆ ಇನ್ನೂ ಪಳಗಬೇಕು ಕಣಯ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಂದರೇನು ಎಂದು ನನಗೆ ಆಗ ಅರ್ಥವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಭ್ಯಾಸಿಯಾದ ನನಗೆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೂ, ಕಥೆಗೂ, ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಹೊಳೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಭಾಷೆ ಬಳಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹೂವಿನ ಘಮಗಳಿಗೆ ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಹೂವಿನ ಆಕಾರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎನಿಸುವಾಗ ಈ ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಗೆಳೆಯ ಅವನ ಕುರಿತು ಏನೋ ಒಂದನ್ನು ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಓಸುಗುಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

'ಘೋ ಹೋಗ ಮಾರಾಯ.. ನಾನ್ ಹೇಳಿದು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥನೇ ಆಗವಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಮ್ಮ ಹೇಳುವಾಗ 'ನೀವು ಉತ್ತಂಗಿ ಸೀಮೆಯರ ಮಾತು ನಾವು ದಡ್ಡ ನಾಗರಕಟ್ಟೆ ಮಂದಿಗೆ ಹೆಂಗೆ ಅರ್ಥಕವವೆ? ನೀವಾ ಬ್ಯಾರೆ! ನಿಮ್ಮ ಮಾತ ಬ್ಯಾರೆ!' ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯೋಕ್ತರ ನೀಡುವಾಗಲೆಲ್ಲಾ ಈ ಮನುಷ್ಯರ ಮನುಷ್ಯರ ನಡುವಿನ ಸಂವಹನದ

ನಡುವೆ ಭಾಷೆ ಒಂದೇ ಇದ್ದರೂ ಯಾಕೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಲಂಕೇಶರ ಗುಣಮುಖ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಬರುತ್ತದೆ; 'ನಾನು ಬೆಕ್ಕು ಕಳಿಸಿಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ರಾಜ ನನ್ನ ಕೋಣೆಗೆ ಸುಂದರಿಯಾದ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ' ಎಂದು! ಹಾಗಾದರೆ ಭಾಷೆ ಎಲ್ಲಿದೆ? ಕೇವಲ ಮಾತಿನಲ್ಲಿದೆಯೇ? ಏಕಲಚೇತನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲು ಬಳಸುವ ಸನ್ನೆಯ ಭಾಷೆ ಭಾಷೆ ಅಲ್ಲವೇ? ಸನ್ನೆಯ ಭಾಷೆ ಅದನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಇರುವ ತರಗತಿಗಳು, ಅದನ್ನು ಕಲಿಯಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯಗಳ ಕಾರಣಗಳು ನಾವು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಗೆಯನ್ನೇ ಅಲುಗಾಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತದೆ!

ನಾನು ಫ್ರೀಲಾನ್ಸರ್ ಆಗುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಸಿಗುವ ಆರ್ಟ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟುಗಳಿಂದ ದುಡ್ಡು ಬರುವುದು ತಡವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಗೆ ನನಗೆ ಪರಿಚಯವಿರುವವರಿಂದ ತಾನು ಇಂಥಿಂಥವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟರೆ ತರಗತಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಕನಿಷ್ಠ ರೂಮಿನ ಬಾಡಿಗೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾದರೂ ಚೂರುಕಾಸಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಥರ್ಷ್ ಅಂತ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡುಬಿಟ್ಟೆನಾದರೂ ಈ ಭಾಷೆ ಕಲಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಎಂಬ ಹೊಸ ಪ್ರಶ್ನೆ ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಕೂತುಬಿಟ್ಟಿತು. ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆಯ ನನಗೇ ನೂರು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿರುವಾಗ ನಾನು ಏನಾದರೂ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ದಿಗಿಲಾಯಿತು. ನಾನು ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಅರವತ್ತೈದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು. ದೋಡ್ಡ ಬ್ಯುಸಿನೆಸ್ ಮ್ಯಾನ್. ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಮೋಯ್ ಟಿ, ಜಿಮ್ಮಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಶಿಸ್ತಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಮನೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ಒಂದು ದೋಡ್ಡ ಬಿಳಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ, ಭೂಮಿಯಿಂದಲೇ ಒಂದು ದೋಡ್ಡ ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಸ್ವಯಂಭು ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಹಾಗೆ ಅರಳಿದಂತಿತ್ತು. ಕಾಕತಾಳೀಯವೋ ಎಂಬಂತೆ ಅವರ ಮನೆಯ ಹಿತ್ತಲ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಗಿಡಗಳು! ಅದರ ತುಂಬಾ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಹೂವುಗಳು ಹಸುರು ಗಿಡದ ಮೇಲೆ ಮೊಸರು ಚೆಲ್ಲಿದ ಹಾಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಎಲ್ಲವು ಶುಭ್ರ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಹಲವು ರೂಪಧಾರಿಗಳ ಹಾಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುರ್ಚಿ, ಗೋಡೆಗೆ ತೂಗುಹಾಕಿದ್ದ ಪೇಂಟಿಂಗು, ಮೇಜಿನ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿದ್ದ ಹೂಕುಂಡ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅದರ ಭಾಯಿಯಿತ್ತು. ಅವರ ಲೈಬ್ರರಿಯ ತುಂಬೆಲ್ಲಾ ಪುರಾಣದ ಪುಸ್ತಕಗಳಿದ್ದವು. ಅದೆಷ್ಟೋ ದೇಶಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಗೆ ಸ್ಪಾನಿಷ್, ಜರ್ಮನ್, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೇರಿ ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಆರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತಿದ್ದರು. ಭಾಷೆ ಕಲಿಯುವುದು ಅವರ ಪ್ರಿಯ ಹವ್ಯಾಸವೆಂದು

ಹೇಳಿಕೊಂಡರು. ನನಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕೋ ಓದುತ್ತಾ ಹೋದ ಹಾಗೆ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಎನಿಸತೊಡಗಿತು. ಒಂದು ಸಲವಂತೂ ಈ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಸುತ್ತೇನೋ ಅವರೇ ನನಗೆ ಕಲಿಸುತ್ತಾರೋ ಎಂಬ ಅನೂಹ್ಯ ಭಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂಥರಾ ಮಜಾ ಎನಿಸಿದರೂ ಬದುಕಿನ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಬೇಕಾದ ಸಾವಿರದ ಆಸೆಗೆ ಮುಂದೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ. ಅಮ್ಮಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮುನ್ನುಗ್ಗೋಣ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಧೈರ್ಯ ತಂದುಕೊಂಡೆ.

ಆ ಇಡೀ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ನಾನು ಭಾಷೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರೇಮಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗುವ ವಿವಿಧ ದಾರಿಗಳ ಯೋಚನೆಯಂತೆ ಕಟ್ಟಿದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಸಿನಿಮಾಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಒಂದು ದಿನ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅರ್ಥ ಹೇಳಿದೆ. ಕನ್ನಡದ ಜನಪ್ರಿಯ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಜಿಲ್ಲೆಗಳ ಆಡುಭಾಷೆಯ ಮಾತಾಡುವ ಸೊಬಗು ಮತ್ತು ಆಡುವ ಮಾತು ಮತ್ತದರ ಹಿಂದಿನ ಅರ್ಥಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಹೇಳಿದೆ. ಇದ್ದೆಲ್ಲದರ ಜೊತೆಗೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ವರ್ಣಮಾಲೆ, ಕ ಕಾ ಕಿ ಕೀ ಇಂದ ಳ ಳಾ ಳಿ ಳೀ ವರೆಗೂ ಕಾಪಿ ರೈಟಿಂಗ್ ಬುಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬರೆಸಿ ಹೇಳಿಸಿದೆ. ಬಾಗಿಲವರೆಗೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅವರು ಮನೆಯ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ತೋರಿಸಿ ಇದೇಕೆ ಹೀಗೆ, ಸ್ಪಾನಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಅದು ಹೀಗೆ, ಜರ್ಮನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಹಾಗೆ ಎಂದು ಮೇಷ್ಟ್ರಿಗೆ ಸವಾಲೆಸೆಯುವ ಜಾಣ ಹುಡುಗನ ಹಾಗೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯಾಗಿರುವಾಗ ಮೇಲು ಮೇಲೆ ಅರ್ಥವಾದ ವ್ಯಾಕರಣದ ಮಟ್ಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾದ ತುರ್ತು ಇದ್ದದ್ದರಿಂದಲೇ ಹೊಸದಾಗಿ ಓದಿದೆ. ಬಡ್ಡಿಯೂ ಸೇರಿಸಿ ಅಸಲು ಬಂದ ಹಾಗೆ ಹುಡುಗನಾಗಿದ್ದಾಗ ಅರ್ಥವಾಗಿದ್ದು ಈಗ ಅದೆಷ್ಟು ಸಲಿಸಾಗಿ ಅರ್ಥ ಆಗುತ್ತಿದೆ ಬಡ್ಡಿ ಮಗಂದು ಈ ಭಾಷೆ ಎಂದು ಚೂರು ಬೈದು ಭಾಷೆಗೆ ಮುದ್ದು ಮಾಡಿದೆ. ಸಂಧಿ, ಸಮಾಸ, ವಿಭಕ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಯ, ಜೋಡುನುಡಿ, ದ್ವಿರುಕ್ತಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹುಡುಗಬುದ್ಧಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ತಂದೆ ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತ ಅರ್ಥ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿದವು.

ಒಂದು ದಿನ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಭಾಷೆಯ ಚಮತ್ಕಾರದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ಭಾಷೆಯ ಪದ ಮತ್ತೊಂದು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೇನೋ ಅರ್ಥವಿರುವ ಸೋಜಿಗದ ಕುರಿತು, ಭಾಷೆ ಎಂಬ ಮಾಯೆಯೊಂದು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗೊಂಬೆಗಳ ಹಾಗೆ ಆಟವಾಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ಕುರಿತು ಬೆರಗುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಮ್ಮೆ ನನಗೆ ಮಲಯಾಳಂ ಭಾಷೆ ಬರುವ ಗೆಳೆಯನಿದ್ದ. ಅವನ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಊಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಮ್ಮ ಒಂದು ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಏನಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಆರೇಳು ಸಲ 'ತುಣಿ' 'ಥುಣಿ' 'ಥುಣಿ' ಎಂಬ ಪದ ಬಳಸಿದ್ದರು. ನನಗೆ ಗಾಬರಿ ಅಚ್ಚರಿ ಎಲ್ಲವೂ ಒಟ್ಟಿಟ್ಟಿಗೆ! ಗಂಡಸರ